

ВПЛИВ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ НА ІНКЛЮЗИВНЕ ЗРОСТАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

М. М. НОВІКОВА, д-р. екон. наук, проф.,
зав. кафедри менеджменту і публічного адміністрування
*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків*

Реалії сьогодення доводять, що людський капітал є головним драйвером побудови нової економіки, ціллю якої є створення сприятливих умов для інноваційного розвитку країни та підвищення якості життя населення.

Ще у минулому столітті Нобелівський лауреат з економіки Саймон Кузнец говорив про те, що для наукового прориву та переходу до нового технологічного укладу в країні має бути накопичений людський капітал [1].

Людський капітал можна визначати як сформований або розвинений у результаті інвестицій і накопичений людьми певний запас здоров'я, знань, навичок, здібностей, мотивацій та інших продуктивних якостей, що цілеспрямовано використовується в тій чи іншій сфері економічної діяльності, сприяє зростанню продуктивності праці і завдяки цьому впливає на зростання доходів його власника [2].

Сьогодні нашій країні необхідна нова парадигма соціально-економічного розвитку, перехід на нові принципи стратегічного планування та управління, в основі якого лежить висока якість життя населення та відповідно висока якість людського капіталу, який є одним із головних чинників інклюзивного зростання національної економіки.

Питання інклюзивного зростання висвітлені у працях таких провідних зарубіжних та вітчизняних вчених: Д. Аджемоглу, А. Базилюк, С. Голандер, С. Єрмак, О. Прогнімак, Д. Робінсона, Л. Федулової та ін.

Інклюзія полягає в адаптації системи до потреб людини. Всі зацікавлені сторони повинні брати активну участь для досягнення позитивного результату за рівних можливостей [3].

Використання підходу інклюзивного зростання дає можливість зрозуміти, що одного лише параметра «стійкості» для економічного зростання недостатньо, він повинен бути інклюзивним, тобто позитивно позначатися на добробуті населення, надавати рівні можливості для реалізації свого людського потенціалу та створювати умови для накопичення людського капіталу, який у свою чергу буде сприяти розвитку національної економіки.

Тобто, ключовими аспектами інклюзивного зростання є інвестиції у людський капітал, створення нових робочих місць, структурна трансформація економіки, прогресивна податкова політика, соціальний захист, недопущення дискримінації, соціальна інтеграція і т. ін.

Одним із вагомих чинників накопичення людського капіталу є створення та розвиток в Україні інклюзивного ринку праці, який може стати важливим напрямом у забезпеченні зайнятості та скороченні безробіття серед малозабезпеченого населення.

Всі реформи, що були проведені в Україні в останні роки починалися без відповідної попередньої оцінки їх впливу на людський потенціал та людський капітал. Наслідком цього є зниження трудової і соціальної активності населення та скорочення можливостей розвитку практично всіх секторів національної економіки.

До основних стримуючих чинників інклюзивного зростання національної економіки відносяться:

- внутрішня та зовнішня трудова міграція;
- тіньова зайнятість населення;
- обмежені можливості певних верств населення для працевлаштування;
- мінливість макросередовища;
- недосконалість нормативно-правової бази.

Інвестування у людський капітал набуває сьогодні особливого значення, як для людини, так і для суспільства, оскільки і людина і суспільство зацікавлені у зростанні якості освіти, наявності підготовлених фахівців, які здатні до оперативного отримання нових знань.

У результаті проведеного дослідження зроблено висновок, що дбайливе ставлення до фахівців у всіх галузях національного господарства, зміцнення людського потенціалу, накопичення та розвиток людського капіталу надасть можливість в Україні підвищити рівень життя всіх верств населення, і в кінцевому результаті суспільство виправдає зусилля на впровадження інклюзії та інклюзивне зростання національної економіки.

Література:

1. Fogel R. W. Biographical Memoirs: Volume 79 (2001). Chapter: Simon S. Kuznets. NAP. URL: <https://www.nap.edu/read/10169/chapter/13>.
2. Грішнова О. А. Економіка праці та соціально-трудова відносин: підручник. Київ: Знання, 2004. 535 с.
3. Тараненко І. В. Модифікація глобалізаційно-інноваційної моделі світової економіки на засадах сталого розвитку: нові виміри конкурентоспроможності. *Європейський вектор економічного розвитку*. 2013. Вип. 1(12). С. 172–185.